

เข้าเขตโสดาบัน (๑)

สุภีร์ ทุมทอง

๑๕ พฤษภาคม ๒๕๕๙

เข้าเขตโสดาบัน

๑. ลักษณะและคุณสมบัติของพระโสดาบัน
๒. คุณค่าและอานิสงส์ของความเป็นโสดาบัน
๓. ทางเข้าเขตโสดาบัน

๑. ลักษณะและคุณสมบัติของพระโสดาบัน

๑.๑ ลักษณะทั่วไป

๑.๒ คุณสมบัติด้านหมด

๑.๓ คุณสมบัติด้านมี

๑.๑ ลักษณะทั่วไป

โสตอปนุโน

โสตอปนุน = โสต + อาปนุน

โสดาบัน

๑.๑ ลักษณะทั่วไป

อัยเมว หิ สารีปุตฺต อริโย อฏฺฐงฺคิโก มคฺโค **โสโต.**

เสยฺยถิํ : สมฺมาทิฏฺฐิ สมฺมาสงฺกปโป

สมฺมาวาจา สมฺมากมฺมโนโต สมฺมาอาชีโว

สมฺมาวายาโม สมฺมาสติ สมฺมาสมาธิ.

(สํ.ม. ๑๙/๑๐๐๑ ทุติยสารีปุตฺตสูตร)

๑.๑ ลักษณะทั่วไป

โย หิ สารีปุตฺต อิมินา อริเยน อฏฺฐงฺคิเกน
มคฺเคน สมณฺนาคโต, อัย วุจฺจติ **โสตาปนฺโน,**
สฺวายํ อายสฺมา เอวํนาโม เอวํโคตโต.

(สํ.ม. ๑๙/๑๐๐๑ ทุติยสารีปุตตสูตร)

๑.๑ ลักษณะทั่วไป

ยโต โข ภิกขเว อริยสาวกสฺส อิมานิ เทว ฌานานิ
ปรีสุทธานิ โหนติ ปรีโยทาตานิ

ธมฺเม ฌานณฺจ อนฺวเย ฌานณฺจ.

อัยฺ วุจฺจติ ภิกขเว อริยสาวโก ทิฏฺฐิสมฺปนฺโน อิติปิ,
ทสฺสนสมฺปนฺโน อิติปิ, อาคโต อิมํ สทฺธมฺมํ อิติปิ,

(สํ.น. ๑๖/๓๓ ญาณวัตตสุตฺต)

๑.๑ ลักษณะทั่วไป

ปสฺสตี อิมํ สทฺธมฺมํ อิติปิ,
เสกฺกฺเขน ฌาเณน สมนฺนาคโตะ อิติปิ,
เสกฺกฺขาย วิชฺชาย สมนฺนาคโตะ อิติปิ,
ธมฺมโสถํ สมาปนฺโน อิติปิ,
อริโย นีพฺเพธิกปญฺโญ อิติปิ,
อมตทวารํ อากฺขจํ ติฏฺฐติ อิติปิ.

(สํ.นិ. ๑๖/๓๓ ญาณวตฺถุสฺสฺตร)

๑.๑ ลักษณะทั่วไป

อด โข อายสฺมา อณฺเฏโกณฺทณฺโณ **ทิฏฺฐธมฺโม**
ปตฺตธมฺโม วิทิตฺธมฺโม ปรีโยคานุหธมฺโม
ตีณฺณวิจิกิจฺโฆ วิคตกถํโกโธ เวสสารชฺชปฺปตฺโต
อปรปฺปจฺจโย สตฺถุสฺสเน..

(วิ.ม. ๔/๑๘)

๑.๑ ลักษณะทั่วไป

ยโต โข คหปติ อริยสาวกสฺส
ปณฺจ ภยานิ เวรานิ รูปสนฺตานิ โหนฺติ,
จตุหิ จ โสตาปตฺตियงฺเคหิ สมนฺนาคโต โหติ,
อริโย จสฺส **ฌาโย ปณฺณา สุตฺถุโจ** โหติ **สุปฺปฎฺฐิวิทฺโธ**,
(สํ.นិ. ๑๖/๔๑ ปญฺจเวรภยสูตร)

๑.๑ ลักษณะทั่วไป

โส อากงฺขมาโน อตฺตนาว อตฺตานํ พฺยากเรยฺย
“ชฺเฌนนิรโยมฺหิ ชฺเฌนตฺริจฺฉานโยนิ ชฺเฌนเปตฺติวิสโย
ชฺเฌนาปายทฺคฺคตฺติวินิปาโต โสตาปนฺโนหฺมสมฺมิ
อฺวินิปาตธมฺโม นียโต สมฺโพธิปรายโน”ติ.

(สํ.นฺิ. ๑๖/๔๑ ปญฺจเวรภยสูตฺร)

๑. ลักษณะและคุณสมบัติของพระโสดาบัน

๑.๑ ลักษณะทั่วไป

๑.๒ คุณสมบัติด้าน^ขหมด

๑.๓ คุณสมบัติด้าน^ขมี

๑.๒ คุณสมบัติด้านหมด

กตโม จ ภิกฺขเว ปจฺโม สมฺโณ.

อิธ ภิกฺขเว ภิกฺขุ **ติณฺณํ** **สญฺโณชนานํ** **ปริกฺขยา**

โสตาปนฺโน โหติ อวิปาตธมฺโม นียโต

สมฺโพธิปรายโณ. อयํ ภิกฺขเว ปจฺโม สมฺโณ.

(อ.จตุกก. ๒๑/๒๔๑ สมณสูตร)

๑.๒ คุณสมบัติด้านหมด

ฉยิเม ภิกขเว ฌมมา ทิฏฐิสมปนฺนสฺส ปุคฺคลสฺส
ปหีนา. กตเม ฉ. สกฺกายทิฏฐิ วิจิกิจฺฉา
สีลพฺพตปรามาโส อปายคฺมนีโย ราโค
อปายคฺมนีโย โทโส อปายคฺมนีโย โมโห.

(อ.ฉก.ก. ๒๒/๙๐ ปหีนสูตร)

๑.๒ คุณสมบัติด้านหมด

ตตถ กตมา **สกุกายทีฎุจ**.

อิธ อสสุตวา ปุถุชชโน

อริยานํ อทสสาวิ, อริยธมมสส อโกวิท,

อริยธมเม อวินีโต, สปปุริसानํ อทสสาวิ,

สปปุริสธมมสส อโกวิท, สปปุริสธมเม อวินีโต,

(อภ.สํ. ๓๔/๑๐๐๗)

๑.๒ คุณสมบัติด้านหมด

รูป อตฺตโต สมนุปลสฺสตี, รูปวณฺตํ วา อตฺตानํ,
อตฺตนิ วา รูปํ, รูปสฺมึ วา อตฺตานํ;
เวทณํ อตฺตโต สมนุปลสฺสตี, เวทनावณฺตํ วา อตฺตานํ,
อตฺตนิ วา เวทณํ, เวทนาย วา อตฺตานํ;

(อภิ.สํ. ๓๔/๑๐๐๗)

๑.๒ คุณสมบัติด้านหมด

สญญ์ อตฺตโต สมนุปลสฺสตี, สญญาวนฺตํ วา อตฺตानํ,
อตฺตนิ วา สญญ์, สญญาย วา อตฺตานํ;
สงฺขารอ อตฺตโต สมนุปลสฺสตี, สงฺขารวณฺตํ วา อตฺตานํ,
อตฺตนิ วา สงฺขารอ, สงฺขารอสฺสุ วา อตฺตานํ;
วิญฺญาณํ อตฺตโต สมนุปลสฺสตี, วิญฺญาณวณฺตํ วา อตฺตานํ,
อตฺตนิ วา วิญฺญาณํ, วิญฺญาณสฺมิ วา อตฺตานํ;...

(อภิ.สํ. ๓๔/๑๐๐๗)

๑.๒ คุณสมบัติด้านหมด

ตตถ กตมา **วิจิกิจฉา**. สตถริ กงขติ วิจิกิจฉติ,
ธมเม กงขติ วิจิกิจฉติ, สัมเม กงขติ วิจิกิจฉติ,
สิกขาย กงขติ วิจิกิจฉติ, ปุพฺพนฺเต กงขติ วิจิกิจฉติ,
อปฺรณฺเต กงขติ วิจิกิจฉติ, ปุพฺพนฺตาปฺรณฺเต กงขติ
วิจิกิจฉติ, อิทฺปปจฺจยฺตาปฺรฺจฺจสมุํปฺนฺเนสุ ธมฺเมสุ
กงขติ วิจิกิจฉติ;...

(อภิ.สํ. ๓๔/๑๐๐๘)

๑.๒ คุณสมบัติด้านหมด

ตตถ กตโม **สีลพุตปรามาส**.

อิโต พหิทธา สมณพราหมณานํ “สีเลน สุทธิ,
วเตน สุทธิ, สีลพุตเตน สุทธิ”ติ.

ยา เอวรูปา ทิฏฺฐิ ทิฏฺฐิคตํ ทิฏฺฐิคหนํ ทิฏฺฐิกนฺตาโร
ทิฏฺฐิวิสูกายิกํ ทิฏฺฐิวิปนฺนทิตํ ทิฏฺฐิสถฺโถชนํ,
คาโห ปฏฺฐิคคาโห, อภินิเวโส ปรามาส,

กุมมคฺโค มิจฺฉาปโถ, มิจฺฉตฺตํ ติตฺถายตนํ วิปริเยสคฺคาโห;

(อภ.สํ. ๓๔/๑๐๐๘)

๑.๒ คุณสมบัติด้านหมด

ยโต โข คหปติปุตต อริยสาวกสฺส จตฺตารอ กมฺมกิลเลสา
ปหีนา โหนฺติ, จตุหิ จ จาเนหิ ปापกมฺมํ น กโรติ,
ฉ จ โภคานํ อปายมุขานิ น เสวติ;
โส เอวํ จุฑฺทสฺสปापกาปคโต ฉทิสฺสาปฏฺิจฺฉาที โหติ,
อุภโกลกวิชยาย ปฏฺิปนฺโน โหติ.
ตสฺส อยณฺเจว โลโก อารทฺธโร โหติ, ปโร จ โลโก;
โส กายสฺส เมทา ปรมฺมรณฺา สุกฺตี สคฺคํ โลกํ อุปฺปชฺชติ.

(ที.ปา. ๑๑/๒๔๔ สิงคาลสูตร)

๑.๒ คุณสมบัติด้านหมด

ฉยิมานี ภิกขเว **อภัพพฐานานี**. กตมานี ฉ.

อภัพโพ ทิฏฐิสมปนฺโน ปุคฺคโล สตฺถริ อคารโว วิหริตุํ อปฺปติสฺโส,

อภัพโพ ทิฏฐิสมปนฺโน ปุคฺคโล ฌมฺเม อคารโว วิหริตุํ อปฺปติสฺโส,

อภัพโพ ทิฏฐิสมปนฺโน ปุคฺคโล สํเฆ อคารโว วิหริตุํ อปฺปติสฺโส,

อภัพโพ ทิฏฐิสมปนฺโน ปุคฺคโล สีกฺขาย อคารโว วิหริตุํ อปฺปติสฺโส,

อภัพโพ ทิฏฐิสมปนฺโน ปุคฺคโล อนาคมนียวตฺถุํ ปจฺจาคนฺตุํ,

อภัพโพ ทิฏฐิสมปนฺโน ปุคฺคโล อฏฺฐมํ ภวํ นิพฺพตฺเตตฺตุํ.

(อ.ฉก. ๒๒/๙๒ ปฐมอภัพพฐานสูตร)

๑.๒ คุณสมบัติด้านหมด

ฉยิมานี ภิกขเว **อภัพพฐานานี**. กตมานี ฉ.

อภัพโพ ทิฏฐิสมปนฺโน ปุคฺคโล กณฺจิ สงฺขารํ นิจฺจโต อุปคนฺตุ,

อภัพโพ ทิฏฐิสมปนฺโน ปุคฺคโล กณฺจิ สงฺขารํ สุขโต อุปคนฺตุ,

อภัพโพ ทิฏฐิสมปนฺโน ปุคฺคโล กณฺจิ ฌมฺมํ อตฺตโต อุปคนฺตุ,

อภัพโพ ทิฏฐิสมปนฺโน ปุคฺคโล อนนฺตริยกมฺมํ กาคฺตุ,

อภัพโพ ทิฏฐิสมปนฺโน ปุคฺคโล โกตุหลมฺงคเลน สุทฺธิํ ปจฺจาคนฺตุ,

อภัพโพ ทิฏฐิสมปนฺโน ปุคฺคโล อีโต พหิทฺธา ทกฺขิณฺณยฺยํ คเวสีตฺตุ.

(อ.ฉก.ก. ๒๒/๙๓ ทุติยอภัพพฐานสูตร)

๑.๒ คุณสมบัติด้านหมด

ฉยิมานี ภิกษเว **อภัพพภูจฺจานานี**. กตมานี ฉ.

อภัพโพ ทิฏฺฐิจสมฺปนฺโน ปุคฺคโล มาตรํ ชีวิตา โวโรเปตฺตุ,

อภัพโพ ทิฏฺฐิจสมฺปนฺโน ปุคฺคโล ปีตรํ ชีวิตา โวโรเปตฺตุ,

อภัพโพ ทิฏฺฐิจสมฺปนฺโน ปุคฺคโล อรหนตฺตํ ชีวิตา โวโรเปตฺตุ,

อภัพโพ ทิฏฺฐิจสมฺปนฺโน ปุคฺคโล ตถาคตสฺส ทุฏฺฐเณ จิตฺเตน

โลหิตํ อุปฺปาเทตฺตุ, อภัพโพ ทิฏฺฐิจสมฺปนฺโน ปุคฺคโล สํฆํ ภินฺทิตฺตุ,

อภัพโพ ทิฏฺฐิจสมฺปนฺโน ปุคฺคโล อณฺเณ สตถารํ อุทฺทิสิตฺตุ.

(อ.ฉก.ก. ๒๒/๙๔ ตติยอภัพพฐานสูตร)

๑.๒ คุณสมบัติด้านหมด

ฉยิมานิ ภิกขเว **อภัพพฐานานิ**. กตมานิ ฉ.

อภัพโพ ทิฏฐิสมปนฺโน ปุคฺคโล สยํกตํ สุขทุกขํ ปจฺจาคนฺตุ,

อภัพโพ ทิฏฐิสมปนฺโน ปุคฺคโล ปรีกตํ สุขทุกขํ ปจฺจาคนฺตุ,

อภัพโพ ทิฏฐิสมปนฺโน ปุคฺคโล สยํกตญจ ปรีกตญจ

สุขทุกขํ ปจฺจาคนฺตุ,

อภัพโพ ทิฏฐิสมปนฺโน ปุคฺคโล อสยํการํ อธิจฺจสมุปฺปนฺนํ

สุขทุกขํ ปจฺจาคนฺตุ,

(อ.ฉก.ก. ๒๒/๙๔ ตติยอภัพฐานสูตร)

๑.๒ คุณสมบัติด้านหมด

อภัพโพ ทิฏฐิสมฺปนฺโน ปุคฺคโล อปรํการํ อธิจฺจสมฺปนฺนํ
สุขทุกฺข์ ปจฺจาคนฺตํ,

อภัพโพ ทิฏฐิสมฺปนฺโน ปุคฺคโล อสยํการณฺจ อปรํการณฺจ
อธิจฺจสมฺปนฺนํ สุขทุกฺข์ ปจฺจาคนฺตํ.

ตํ กิสุส เหตุ. ตถาหิสุส ภิกฺขเว ทิฏฐิ สมฺปนฺนสฺส

ปุคฺคลสฺส เหตุ จ สุทิจฺจ เหตุสมฺปนฺนา จ ฌมฺมา.

(อ.ฉก.ก. ๒๒/๙๔ ตติยอภัพพฐานสูตร)

๑.๒ คุณสมบัติด้านหมด

๑.๒.๑ ละสังโยชน์ได้ ๓ คือ สักกายทิฏฐิ
วิจิกิจฉา สีลัพพตปรามาส

๑.๒.๒ ละมัจฉริยะ ๕ คือ อาวาสมัจฉริยะ
กุลมัจฉริยะ ลาภมัจฉริยะ วัณณมัจฉริยะ
ธรรมมัจฉริยะ

๑.๒.๓ ละอคติ ๔ คือ ฉันทาคติ โทสาคติ
โมหาคติ ภยาคติ

๑.๒ คุณสมบัติด้านหมด

๑.๒.๔ ละระคะ โทสะ โมหะ ชั้นหยาบ
ที่ทำให้ถึงอบาย

๑.๒.๕ ระวังภัยแวร ทุกข์โทมนัส ที่เกิดจาก
การไม่ปฏิบัติตามศีล ๕

๑.๒.๖ ความทุกข์ส่วนใหญ่สิ้นไป ที่เหลืออยู่
เป็นเพียงส่วนน้อย เทียบสัดส่วนไม่ได้

๑. ลักษณะและคุณสมบัติของพระโสดาบัน

๑.๑ ลักษณะทั่วไป

๑.๒ คุณสมบัติด้านหมด

๑.๓ คุณสมบัติด้านมี

๑. ลักษณะและคุณสมบัติของพระโสดาบัน

อิธ อานนท อริยสาวโก พุทุเร อเวจฺจปฺปสาเทน

สมนฺนาคโต โหติ “อิติปิ โส ภควา...

ธมฺเม อเวจฺจปฺปสาเทน สมนฺนาคโต โหติ ...

สํเฆ อเวจฺจปฺปสาเทน สมนฺนาคโต โหติ ...

อริยกนฺเตหิ สีเลหิ สมนฺนาคโต โหติ อกฺขณฺเตหิ อจฺฉิทฺเตหิ อสพฺเลหิ

อกมฺมาเสหิ ภูชิสฺเสหิ วิญญฺปสฺตเถหิ อปรามญฺเฐหิ สมာธิสํวตฺตนิเกหิ.

อัยฺ โข โส อานนท ธมฺมาทาโส ธมฺมปริยาโย,

(สํ.ม. ๑๙/๑๐๐๔ ปฐมคิณฺชาวสถสฺสูตร)

๑. ลักษณะและคุณสมบัติของพระโสดาบัน

จตุตถาโรเม ภิกขเว ปุณฺณภิกฺษณฺทา กุสลภิกฺษณฺทา
สุขสุสํหารา. กตเม จตุตถาโร. อีธ ภิกขเว อริยสาวโก
พฺพุเช อเวจฺจปฺปสาเทน สมนฺนาคโต โหติ... ฌมฺเม... สัมเม...
ปฺน จปรํ ภิกขเว อริยสาวโก **วิคตมฺลมฺจฺเณเรน เจตสา**
อคารํ อชฺฌาวสตี มุตฺตจาโค ปยตปาณิ โวสุสคฺครโต
ยาจโยโค ทานสํวิภาครโต,
(สํ.ม. ๑๙/๑๐๒๘ ทุติยปุณฺณภิกฺษณฺทสุตฺต)

๑. ลักษณะและคุณสมบัติของพระโสดาบัน

จตุตตาโรเม ภิกขเว ปุณฺณภิกฺษณฺทา กุสลภิกฺษณฺทา
สุขสุสํหารา. กตฺเม จตุตตาโร. อิทฺ ภิกขเว อริยสาวโก
พฺพุทฺธ อเวจฺจปฺปสาเทน สมนฺนาคโตะ โหติ... ฌมฺเม... สํเฌ...
ปุณฺ จปรํ ภิกขเว อริยสาวโก **ปญฺญา** โหติ
อุทฺยตฺถคามินิยา ปญฺญาย สมนฺนาคโตะ อริยาย
นิพฺเพธิกาย สมฺมาทุกฺขกฺขยคามินิยา.

(สํ.ม. ๑๙/๑๐๒๘ ทุติยปุณฺญาภิสันทสุตฺร)

๑. ลักษณะและคุณสมบัติของพระโสดาบัน

ฉหิ ภิกขเว ฌมเมหิ สมนุภาคโต ตปุสฺโส คหปติ
ตถาคเต นิฏฺเฐจฺจโต อมตททโส
อมตํ สจฺฉิกิตฺวา อิริยตี. กตเมหิ ฉหิ.
พฺพุเต อเวจฺจปฺปสาเทน, ฌมเม อเวจฺจปฺปสาเทน,
สํเฆ อเวจฺจปฺปสาเทน, อริเยน สีเลน,
อริเยน ฌาเณน, อริยาย วิมุตฺตียา.

(อ.ฉก. ๒๒/๑๑๙ ตปุสสุตฺต)

๑.๓ คุณสมบัติด้านมี

เป็นผู้ประกอบด้วยธรรม ๕ ประการ

ได้แก่ (๑) ศรัทธา

(๒) ศีล

(๓) สุตะ

(๔) จาคะ

(๕) ปัญญา

๑.๓ คุณสมบัติด้านมี

รู้จักนิพพานสุข ที่ไม่ต้องอาศัยอามิส

สุข ๓ ระดับ

(๑) กามสุข

(๒) สมာธิสุข

(๓) นิพพานสุข

เส้นทางสู่โสดาบัน

๑. ลักษณะและคุณสมบัติของพระโสดาบัน
๒. คุณค่าและอานิสงส์ของความเป็นโสดาบัน
๓. ทางเข้าเขตโสดาบัน

๒.๑ ได้้อานิสงส์ ๖ ประการ

ฉยิเม ภิกขเว **อานิสส์** สอตาปตติผลสจฉิกิริยาย.
กตเม ฉ. สทธมมณียโต โหติ, อปริหานธมโม โหติ,
ปริญนตกตสส ทุกขํ น โหติ,
อสาธารณน ณาณน สมนนาคโต โหติ,
เหตุ จสส สุกิโจ, เหตุสมุปปนนา จ ธมมา.
(อ.ฉก. ๒๒/๙๗ อานิสสังสสูตร)

๒.๒ ประเสริฐกว่าไปสวรรค์และความเป็นใหญ่ทั้งปวง

ปจพฺพยา เอกฺกรชฺเชน

สพฺพโลกาธิปจฺเจน

(ขุ.ธ. ๒๕/๑๗๘)

สคฺคสฺส คมเนน วา

โสตาปัตติผลํ วรํ.

๒.๓ ทุกข์เหลือน้อยมาก

เอวเมว โข ภิกขเว อริยสาวกสฺส ทิฏฐิสมฺปนฺนสฺส
ปุคฺคสฺส อภิสเมตาวีโน เอตเทว พหุตรํ ทุกฺข์,
ยทฺธิํ ปริกฺชีณํ ปริยาทินฺนํ อปฺปมตฺตกํ อวสีฏฺฐิ,
(สํ.ม. ๑๙/๑๑๒๐ ทุติยสิเนรุปีพพตฺตราชสูตฺร)

๒.๔ ห้วงบุญกุศลมีสุขมาก

จตุตตาโรเม ภิกฺขเว ปุณฺณภิสันฺนทา กุสลาภิสันฺนทา
สุขสุสํหารา. กตเม จตุตตาโร. อีธ ภิกฺขเว
อริยสาวโก พุทฺเธ อเวจฺจปฺปสาเทน สมนฺนาคโต
โหติ “อิติปิ โส ภควา...

(สํ.ม. ๑๙/๑๐๒๗ ปฐมปุณฺญาภิสันฺนทสุตฺต)

๒.๕ ไม่เข้าถึงสิ่งผิดร้ายแรง

อิธานนุท ภิกขุ อฏฺฐานเมตํ อนวกาโส,
ยํ **ทิฏฺฐิสมฺปนฺโน** ปุคฺคโล กิณฺจิ สงฺขารํ นิจฺจโต
อุปคฺจฺเฉยฺย, เนตํ จานํ วิชฺชตีติ ปชานาตี..

(ม.อ. ๑๔/๑๒๗ พหุธาตูกสูตร)

๒.๕ ไม่เข้าถึงสิ่งผิดร้ายแรง

อัญจนเมตัง อนวกาโส, ยัม **ทัญญุจิสมนนโน** ปุคฺคโล
มาตฺรํ ชีวิตา โวโรเปยฺย, เนตัง จานํ วิชฺชตีติ ปชานาติ.
จानญจ โข เอตัง วิชฺชตี, ยัม ปุณฺณชฺชโน มาตฺรํ ชีวิตา
โวโรเปยฺย, จานเมตัง วิชฺชตีติ ปชานาติ..

(ม.อ. ๑๔/๑๒๘ พหุธาตูกสูตร)

๒. คุณค่าและอานิสงส์ของความเป็นโสดาบัน

๒.๖ หมดความสงสัยในโลกและชีวิต

๒.๗ หมดมงคลตื่นข่าว

๒.๘ ปัดอบาย

๒.๙ บรรลุเป็นพระอรหันต์แน่นอน

ฯลฯ

สวัสดีครับ